

Nyegle tréfa

Egy múlt heti hírműsorban hallhattuk, hogy a hazánkba látogató Teller Ede elhagyta a toloszékét.

De ha már sikerült a hírszerkesztőnek ilyen viccesen fogalmaznia, azt is hozzátehetné, hogy hol találták meg a toloszékét, mivel a következő képsorokon a tudós ismét a toloszékben ült.

P. Sz.

Biztosítási díj - vissza

A Csongrád Megyei Földművelésügyi Hivatal tájékoztatása szerint a mezőgazdasági termelők - 1996. évi növénytermeléshez kapcsolódó, 30 százalékos - biztosítási díjának visszatérítésére vonatkozó kérelmek benyújtási határideje november 1-je. Kérik, hogy a kérelmeket a díjfizetést igazoló számlával „felszerelve” e héten nyújtsák be a hivatalhoz.

Csak a számok hiányoztak

Fura helyzetbe hozták a szegedi polgármesteri hivatal irodái a tegnapi délután órák hosszát ülésező pénzügyi bizottságot. Döntésképtelen helyzetbe. Az előterjesztésekből ugyanis csak a számok hiányoztak...

Adatok hiányában kellett volna az önkormányzat pénzügyi bizottságának határozatokat hoznia. Ingatlanok, bérleti jogok értékesítéséről szavazni úgy, hogy a megfelelő irodák mindösszesen a következő számokat „felejtették ki” az előterjesztésekből: az ingatlan forgalmi értéke (lakottan vagy anélkül), a telek megoszthatósága, a bérleti jog milyensége (határozott illetve határozatlan időre szóló), a város eddigi bevétele a befolyó bérleti díjakból. A pénzügyi bizottság tehát rendre nem mondott, pontosabban adatok hiányában nem foglalt állást. Miközben az illető irodák alkalmazottai időről időre „figyelmeztették” a jelenlévőket: a tulajdonosi bizottság már megszavazta az anyagot. Eladó az egész város? - néztek egymásra a tegnapi ülésen résztvevők.

Nem csoda, ha a nagy falatról, a Humán Szolgáltató Központ kialakításáról sem sikerült dönteni. „A” Humán ügye különben a november 7-i közgyűlésen dől el, a pénzügyi bizottság pedig november 4-i ülésére vár egy olyan közös anyagot a közoktatási és a népjóléti irodáktól, amelyben megvilágosodik egy probléma: mibe került a városnak az eddigi szervezeti felállítás, és mit kell áldoznia azért az új rendszerért, amit összevonásokkal, Humán Szolgáltató Központ címen szeretnének létrehozni.

Két szám. És talán kiderül, mi mennyi.

F. K.

Az év zenésze: Sasváriné Medvegy Erzsébet Az oboa a szívhez szól

A Szegedi Szimfonikus Zenekar minden évben „Az év zenésze” címmel tünteti ki tagjai közül azt az előadóművészt, aki az elmúlt évad során a legkiemelkedőbb teljesítményt nyújtotta. Az elismerő címet idén Sasváriné Medvegy Erzsébet oboaművész, a zenekar első oboistája kapta.

● Kedves művésznő, idejövét egykori konzervatóriumi tanáráról, Meszlényi Lászlótól megkérdeztem: milyen a jó oboista? Azt válaszolta: az oboa különleges hangú hangszer, amellyel nem lehet vele elbújni a zenekarban; aki egyéniségét adja hozzá, az a jó oboaművész.

- A tanár úrnak igaza van: mindjárt kiderül, ha valaki nem jó hangszínnel játszik vagy nem megfelelő a hangideálja. Az oboa éles is tud lenni és amikor nem kell, akkor is kiszól a zenekarból. Én mindig arra töreksem, hogy a fuvalával vagy a klarinétal együtt játsszam, s ideális hangot találok, ami összeillik a többi hangszerral.

● Mitől különleges az oboa hangja? Milyen egyáltalán?

- Úgy mondanám: bensőséges és szívhez szóló. Ez persze minden hangszerről elmondható, de az oboa abban az értelemben sajátos, hogy míg a klarinétal például cigányzenét is lehet

Sasváriné Medvegy Erzsébet: „Fújás közben lennie kell egy belső érzetnek” (Fotó: Nagy László)

játszani, az oboát az árnyalt, komoly zenére találták ki.

● Mit gondol, milyen hanghatásra a legalkalmasabb a zenekarban? Vidámra? Szenvedélyesre? Szemléldőre?

- Vidámra nem, mert azt a szerepet a fagott játssza. Inkább a szemléldő, idilli szerepekre. A zeneirodalomban szinte minden darabban szerepet kap. Az általános megítélés az, hogy az oboa a zenekar második irányadó hangszere: a koncertmester hegedős után az első oboista következik.

● Azért elő-elő fordul, hogy kapaskodnia kell a magasvonások után.

- Mi tagadás: van, hogy „otthagyják” az oboát. Ez azért baj, mert ha a magasabb intonációért elkezdem „szorítani” a nádat, akkor a többi hangom lehet bizonytalan. Ez a két és fél oktávnyi hangterjedelem áll rendelkezésemre. Meszlényi tanár úr szokta mondani, hogy ha már a fuvalisták négy oktávon játszanak, mi meg csak két és fél oktávon, akkor legalább ezen a terjedelemben tudjunk játszani.

● Hogyan kezdte?

- Az én pályám másként alakult, mint általában a muzsikuskoké szokott. Egyáltalán nem készültem zenésznek. A zeneiskolai tanárom

választott ki; fuvalózni szerettem volna, de átírányított oboára. Nyaranta sporttáborokba jártam, s főleg a hosszútávfutó eredményeim alapján mondták, hogy a sportpályát válasszam. Még elsős konzervatóriumi koromban is bizonytalan voltam. Az oboa olyan hangszer, hogy eleinte nagyon-nagyon csúnya hangok jönnek ki belőle. Kezdetben alig-alig akartam otthon gyakorolni, mert sajnáltam a szomszédokat.

● Kell-e még drukkolnia, hogy jól szólaljon meg az oboa?

- Úgy érzem, már eljutottam addig, hogy ha a szólamnak nehéz dallama van - például a Nílus-parti jelenetnek az Aidában -, akkor is érzem, hogy biztosan meg fog szólalni. Debreceni főiskolai tanárom, Kányási József mondta, hogy fújás közben egy belső érzetnek kell lennie az emberben.

● Nem tartja egy kissé nehezen hangolhatónak az oboát?

- A hangolása valóban nehezebb, mint a többi hangszeré. A zenész maga faragja a nádat, amelyen a hangszer megszólal, és a nád hosszúságával tudjuk befolyásolni a hangolást. Fontos, hogy az oboistának milyen a hangideálja, illetve az, hogy mennyire bírja szusszal. Egy erősebb nádon szebb, testesebb hangokat lehet fújni, ha viszont azt akarja, hogy a fúvás biztonságosabb, könnyebb legyen, akkor vékonyabb nádat farag. Ám ez a hangminőség rovására megy. Hosszas gyakorlással el lehet sajátítani a technikát, amellyel az ember már nem az oboa nádjára, hanem a zenére összpontosíthat.

● Egybehangzó vélemény, hogy az ön játéka a tavalyi évad Mahler: Dal a Földről című művének előadásán volt a legkitűnőbb. Mit szól ehhez?

- Én is így érzem. Ha vannak kényes hangok az oboajátásban, akkor azok mind benne vannak ebben a darabban. Ráadásul a mű folyamán gyakran marad egyedül az oboista és akkor különösen vigyázni kell, hogy boldoguljon a nehéz hangokkal. Ezen az előadáson azonban egyáltalán nem kellett azzal foglalkoznom, hogy a hangok elindulnak-e: csak a zenére figyeltem.

Panek Sándor

Magyar professzor kapta a Valitutti-fődíjat

Az italianista filozófus

A Szegedi József Attila Tudományegyetem - fennállásának 75 éve alatt - számtalan neves tudóst, remek szakembert adott nem csak Magyarországnak, de a világnak is. Közéjük tartozik a harminc esztendővel ezelőtt végzett dr. Kelemen János.

A ma már öszülő, mégis barátságos, mosolygós szemű professzor akkor, friss diplomásként, talán még nem is remélte, hogy évtizedekkel később - nagy tiszteletnek örvendő - tanszékvezetőként kerül vissza a JATE Olasz Tanszékére, amellyel, hogy az ELTE Filozófia Tanszékének irányítása is az ő feladata. Azt pedig, hogy milyen odaadással művel mindkét szakmáját - a hazai elismertségén túl -, igazolja a közelmúltban Olaszországban, Salernóban átvett Valitutti-díj, amelyet - ez idáig egyetlen külföldi filozófusként - Croceról olasz nyelven írt monográfiájáért ítéltek neki.

● Mióta foglalkozik ön a történelem egy nehéz korszakában, 1866-1952 között élt olasz idealista filozófus, Benedetto Croce munkásságával, gondolatvilágának alaposabb megismerésével?

- Már egyetemistaként, részben Koltay-Kastner Jenő professzor hatására, nagy érdeklődéssel fordultam Croce filozófiájára felé. Ez is hozzájárult ahhoz, hogy 1966-ban, a diploma megszerzése után úgy döntöttem: beiratkozom az ELTE filozófia szakára. Ma pedig már elmondhatom, hogy több mint 25 esztendeje ott is dolgozom a tanszéken, és elsősorban nyelvfilozófiával foglalkozom. Természetesen azért italianista is maradtam, ezért igazgathattam öt évig a Római Magyar Akadémiát. Szegedre, az olasz tanszékre ezt követően, 1995-ben jöttem vissza. Itt olasz irodalomtörténetet tanítok. Ez a röviden felvázolt életút pedig folyamatosan lehetővé tette számomra, hogy a szívemhez közel álló témákra, valamint alkotókra - Croce mellett főként Hegelre, Kanttra, illetve Dantéra - időt, energiát szánjak. De könyvet írtam a XX. századi angol filozófusról, Mooreról, a francia felvilágosodás nyelvfilozófiájáról, a másik nagy monográfiám pedig a Nyelv és történetiség a klasszikus német filozófiában címet viseli.

● A hosszú és jelentős életpályájú XX. századi olasz szerző, Croce munkásságának mely részleteire tér ki a Valitutti-fődíjjal kitüntetett könyvében?

- Mivel Croce százakötetes életművébe kiemelkedő alkotások sora tartozik - hiszen amellett, hogy filozófus és esztéta volt, irodalomtörténészként, illetve történészként is számon tartja őt a világ -, egyetlen könyvben nem lehetett mindezt feldolgozni.

Az „Idealizmus és historizmus Benedetto Croce munkásságában” című monográfia mindenekelőtt esztétikai nézeteiről - ezek alkották általános filozófiájának kiindulópontját -, valamint a történelmi megisme-

rés problematikáját boncolgató gondolatairól szól.

● A második világháború óta azonban Croce személye, mintha kevesebb hangsúlyt kapott volna. Sőt: nézeteiért nem egyszer el is marasztalták.

- Így igaz. Olaszországban mégis értelmiségi nemzedékek sora lett Croce-követő. Ugyanakkor tagadhatatlan tény: időnként változnak a szellemi ízlések; új irányzatok kerülnek előtérbe, és ennek lehetnek „áldozatai”. Ezért - Mussolini hatalomra jutása után - nem lehetett népszerű egy antifasiszta kiáltványt megfogalmazó Croce. Könyvei egy részét el is kobozták, a fizikai üldözéstől pedig óriási tekintélye mellett az mentette meg, hogy az olasz körülmények azért nem voltak olyan kemények mint a náci Németországban. Később, 1945 után viszont, amikor Olaszországban is dominánsan tört előre a marxizmus, elavultnak tűnt az általa képviselt klasszikus idealista filozófia. A helyzet csupán néhány éve változott meg gyökeresen. Most, mondhatni, Croce-reneszánsz van Itáliában.

● Ha visszakanyarodunk az időben: 1981-ben Magyarországon már megjelent az ön Croceról írt első könyve. Nem ütközött akkor ellenállásba egy, a marxizmus is kritizáló filozófus gondolatait boncolgató mű kiadása?

- Abban az időben a filozófusokat két kategóriába lehetett sorolni: marxista vagy polgári gondolkodó. A Croce-kérdés - hiszen őt a marxizmus első komoly kritikusaik között tartották számon - valóban kicsit kényes, de semmiképpen nem tiltott témának tűnt. Volt ugyan Crocenak egy rövidke marxista korszaka, de 1899-ben - miután alaposabban tanulmányozta annak tételeit - már könyvet írt a marxista közgazdaságtan ellentmondásairól. A matematikai és logikai érvekkel alátámasztott gondolatairól azonban még azt is ki lehetett mondani, hogy azok igazak. A nem politikai jellegű nézeteit - így az intuitív fogalmáról, vagy a történelmi megismerés problémáiról vallott elveit - pedig el lehetett fogadni, esetleg bírálni, netán logikailag elemezni is. A Croceról írt két könyvem mégsem teljesen ugyanaz. Az olasz nyelvű bővebb, tükrözi azt, hogy a témával kapcsolatban - az elmúlt több mint tíz évben - új gondolatok is megértek bennem, amelyet kedvezően fogadtak az olaszok is.

● A kimagasló elismerés ellenére egy olyan tudós, mint ön, vélhetően nem áll le, hanem újabb terveket sző.

- Valóban, az ember sok mindent szeretne megvalósítani élete során, és ez alól én sem vagyok kivétel. Itáliában korábban megjelent egy könyvem Magyar arcképek és más írások címmel, amelynek olaszokról szóló „párját” szeretném most elkészíteni. Abban az itáliai kultúra néhány olyan, ma élő kiemelkedő alakját mutatnám be, akikről illik tudni Magyarországon is, de eddig ezt figyelmen kívül hagytuk.

N. Rácz Judit

Semmi sem hiányozhat!

Ön mint igényes ember joggal várja el, hogy a megvásárolt eszköz minden igényét kielégítse, minden szükséges feladathoz kényelmesen használható legyen. Ez fokozottan igaz, ha egy autóról van szó. Az Astra Family modell nem fog csalódást okozni Önnek. Sőt! Kategóriájában egyedülálló felszereltsége semmi kívánivalót nem hagy maga után.

Az Astra Family alapfelszerelése: vezető- és utasoldali légzsák, központi zár, szervokormány, hátsó fejtámlák, állítható magasságú vezetőülés, elektronikus indításgátló, CAR 300 rádiós magnó, a karosszéria színére festett viszapillantó tükrök és lökhárítók, színezett üvegek, ködlámpa, 14 collos keréktárcsák, fordulatszámérő. És ez még nem minden!

Az Astra Family utasoldali légzsákja és a központi zár ajándék Önnek!

321-OPEL
321-6735 INFO

OPEL